

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 8

DOM
2022-12-22
Meddelad i Stockholm

Mål nr
11259-22

KLAGANDE

Stiftelsen Imanskolan, 817603-4323

Ombud: Advokaterna Dan Eliasson och Peter Hamnebo

MOTPART

Skolinspektionen

ÖVERKLAGAT BESLUT

Skolinspektionens beslut 2022-05-05, bilaga 1

SAKEN

Återkallelse av godkännande som huvudman enligt skollagen

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Domen gäller omedelbart och förvaltningsrättens beslut om inhibition den 9 juni 2022 upphör härmed att gälla.

Förvaltningsrätten förordnar med stöd av 43 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) att sekretessen enligt 23 kap. 7 § samma lag ska vara tillämplig även i fortsättningen för uppgift om enskilds personliga förhållanden som lagts fram vid domstolens förhandling inom stängda dörrar och som inte tagits in i denna dom.

YRKANDEN M.M.

Skolinspektionen beslutade med stöd av 26 kap. 14 § skollagen (2010:800) att återkalla Stiftelsen Imanskolans godkännande som huvudman för Imanskolan i Uppsala kommun. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

Stiftelsen Imanskolan (stiftelsen) yrkar att förvaltningsrätten undanröjer beslutet och för fram bl.a. följande. Beslutet bygger i sin helhet på ett yttrande från Säkerhetspolisen där källorna inte går att kontrollera. Yttrandet är vagt, odetaljerat och innehåller flera felaktigheter. Beslutet riktar sig främst mot en person som inte ingår i den krets som ska prövas. CB:s uppdrag var inte av sådan karaktär att han hade ett bestämmande inflytande över verksamheten och dessutom har uppdraget avslutats. Skrivelser från lärare på skolan visar att ingen av dem har sett CB i verksamheten och de har inte heller utsatts för någon styrning eller påverkan. Det som ligger CB till last verkar vara hans tidigare åsikter och vaga kopplingar till Muslimska brödrskapet. Organisationen har aldrig varit terroristklassad i Sverige och det finns inga uppgifter om att den är verksam här.

Kritiken mot övriga styrelseledamöter är i princip obefintlig och inte av sådan karaktär att de är olämpliga. Det saknas fog för antagandet att stiftelsen inte har ekonomiska möjligheter att bedriva verksamheten. Att stiftelsen har varit sen med att ge in årsredovisningar är inte en sådan omständighet som kan föranleda återkallelse av godkännande att bedriva skolverksamhet. Någon sen årsredovisning förelåg inte heller vid beslutsdatumet. Under alla omständigheter har stiftelsen haft förmåga att följa ett föreläggande.

Skolinspektionen vidhåller sitt beslut och tillägger bl.a. följande. Det som framkommer i Säkerhetspolisens yttrande är allvarligt och Skolinspektionen har inte funnit skäl att ifrågasätta uppgifterna. CB bedöms vara olämplig att bedriva skolverksamhet och styrelsen agerar inte självständigt i förhållande till

honom. Tidigare styrelseledamöter har bedömts som olämpliga i en annan skolverksamhet. De sammantagna omständigheterna är så allvarliga att det har funnits grund för återkallelse.

Förvaltningsrätten har den 9 juni 2022 beslutat att det överklagade beslutet tills vidare inte ska gälla i avvaktan på förvaltningsrättens slutliga prövning.

Förvaltningsrätten har den 28 november 2022 hållit muntlig förhandling i målet inom stängda dörrar. Vid förhandlingen har på stiftelsens begäran vittnesförhör hållits med Mahmoud Ibrahim, Henrik Höglund Baleiro, Peter Eze Karlsson och Eleonore Ejdesjö bl.a. i fråga om CB:s inflytande över verksamheten.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

Stiftelsen har fört fram kritik mot Skolinspektionens handläggning av ärendet. Förvaltningsrätten utövar dock inte tillsyn över Skolinspektionen och kritiken föranleder därför ingen åtgärd från domstolens sida.

Frågan i målet är om Skolinspektionen, med stöd av 26 kap. 14 § skollagen, har haft fog för att återkalla godkännandet av stiftelsen som huvudman för Imanskolan i Uppsala kommun.

Skolinspektionen har motiverat sitt beslut med att stiftelsens ledningskrets inte uppfyller kravet på lämplighet och att det saknas ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare har Skolinspektionen bedömt att stiftelsen saknar förmåga att följa ett föreläggande.

Tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet, se bilaga 1.

Ägar- och ledningsprövning*Vilka ingår i ledningskretsen?*

För att ett godkännande som huvudman för förskola, grundskola och fritidshem ska lämnas krävs bl.a. att sökanden anses lämplig. Av förarbeten framgår att personer som har ett bestämmande inflytande över verksamheten bör ingå i den krets vars lämplighet prövas. Vad gäller stiftelser så har dessa inga ägare, varför prövningen som utgångspunkt omfattar styrelsen (se prop. 2017/18:158 s. 48 f. och s. 123).

Skolinspektionen har bedömt att CB har ett bestämmande inflytande över verksamheten och att han därför ingår i den krets som ska prövas. I ett yttrande från Säkerhetspolisen anges bl.a. följande. Det är CB som styr arbetet avseende utbildning och utveckling, prioriterar åtgärder och ger återkoppling till skolans ledning och personal. CB benämns som huvudman av rektor och personal och betraktas som skolans chef. Såväl rektor som lärare är mottagliga för hans direktiv och omsätter dem i skolans arbete. Vidare framgår av underlaget i målet att CB har varit operativt ansvarig på Imanskolan under 2004 och att hans hustru är biträdande rektor på skolan. CB har en enskild firma som han använder för sitt arbete i stiftelsen och under 2021 har han erhållit ersättning vid elva tillfällen. Han har även ingått i två chattgrupper benämnda "Rådet" och "SIS rektorsgrupp" tillsammans med bl.a. tidigare och nuvarande styrelseledamöter.

Stiftelsen har fört fram att CB har haft ett konsultuppdrag men att han inte har fattat några övergripande beslut utan endast tagit fram förslag till nödvändiga dokument och gett återkoppling till skolans ledning. Domstolen finner dock inte skäl att ifrågasätta de uppgifter som framgår av Säkerhetspolisens yttrande. Även med beaktande av det som stiftelsen har fört fram och det som kommit fram i vittnesförhör anser förvaltningsrätten att utredningen i målet ger stöd för

att CB har ett sådant bestämmande inflytande över verksamheten att han ska anses ingå i den berörda kretsen. Det som stiftelsen fört fram om att CB gått i pension och att uppdraget avslutades innan det aktuella beslutet fattades medför ingen annan bedömning. Därmed omfattas både CB och stiftelsens styrelseledamöter av lämplighetsprövningen enligt 2 kap. 5 a § skollagen.

Är ledningskretsen lämplig att bedriva skolverksamhet?

Förvaltningsrätten har därefter att ta ställning till om stiftelsen uppfyller kravet på lämplighet. Eftersom syftet med prövningen är att förhindra att oseriösa aktörer verkar inom välfärdssektorn kan det räcka med att det finns brister i detta avseende hos en person inom den berörda kretsen för att lämplighetskravet inte ska anses uppfyllt (prop. 2017/18:158 s. 49).

I Säkerhetspolisens yttrande anges bl.a. följande. CB har under lång tid varit en central person för spridandet av en totalitär islamistisk ideologi som är oförenlig med svenska demokratiska värderingar. Han är medgrundare till en intresseorganisation där hälften av de skolor som ingår har nyttjats i radikaliserande eller brottsliga syften. CB har nyttjat intresseorganisationen och den egen firman för att främja sin ideologi och syn på hur skolverksamhet ska bedrivas. Det föreligger en uppenbar risk att stiftelsen inte förmedlar en respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar. En fortsatt verksamhet i nuvarande form riskerar att leda till radikalisering av eleverna.

Stiftelsen har gjort gällande att det saknas konkreta omständigheter till stöd för det som anges i yttrandet, att det innehåller felaktigheter och att verksamheten har bedrivits under lång tid utan att någon elev har radikaliserats. Domstolen konstaterar emellertid att stiftelsen inte har förnekat att CB haft centrala uppdrag i organisationerna som omnämns i Säkerhetspolisens yttrande. Förvaltningsrätten finner vidare inte anledning att ifrågasätta uppgifterna i

Säkerhetspolisens yttrande. Uppgifterna är av allvarlig art och medför enligt domstolens bedömning att CB inte uppfyller kravet på lämplighet. Det som stiftelsen har fört fram, bl.a. om att Muslimska brödrskapet inte är en terroristorganisation och att det saknas uppgifter om att organisationen är verksam i Sverige, medför ingen annan bedömning. Den omständighet att nuvarande styrelseledamöter har möjliggjort för CB att ha ett bestämmande inflytande på verksamheten inverkar även negativt på deras lämplighet.

Vidare framgår att två av fyra personer som vid tidpunkten för beslutet var styrelseledamöter i stiftelsen har suttit i styrelsen för andra bolag och stiftelser vars godkännanden att bedriva skolverksamhet har återkallats. Vid en sammantagen bedömning av det som kommit fram i målet anser förvaltningsrätten att stiftelsens ledningskrets inte uppfyller kravet på lämplighet enligt 2 kap. 5 § skollagen.

Ekonomiska förutsättningar

Skolinspektionen har även bedömt att stiftelsen saknar ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Om en tillsynsmyndighet exempelvis konstaterar att det finns en risk att verksamheten inom en nära framtid kommer att gå i konkurs bör detta kunna vara ett skäl att ingripa mot verksamheten. I kravet ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Det kan bli aktuellt att ingripa mot en aktör om ekonomin kraftigt försämras, t.ex. genom vikande elevunderlag eller att aktörens tillgångar minskar, på ett sådant sätt att det påverkar förutsättningarna att bedriva en verksamhet av godtagbar kvalitet enligt lagar och andra föreskrifter (prop. 2017/18:158 s. 50 och s. 122).

Skolinspektionen har i det överklagade beslutet angett att stiftelsen inte bär sina kostnader över tid samt att verksamhetens skulder är större än tillgångarna. I ett yttrande till förvaltningsrätten har myndigheten uppgett bl.a. följande. Enligt preliminära balans- och resultatrapporter bär stiftelsen sina kostnader och har ett intakt eget kapital. Stiftelsen verkar även kunna betala sina skulder i takt med att de förfaller. Mot bakgrund av den historik som finns om ekonomin samt att rapporterna endast är preliminära och inte avstämnda går det emellertid inte att bedöma om uppgifterna är tillförlitliga. Skolinspektionen ifrågasätter därför om bristerna hänförliga till de ekonomiska förutsättningarna är läkta.

Förvaltningsrätten konstaterar att det inte har kommit fram att stiftelsen har några betalningsanmärkningar eller skulder hos Kronofogdemyndigheten. Det har inte heller kommit fram att stiftelsen inom en nära framtid riskerar att hamna på obestånd. Vid en sammantagen bedömning av det som kommit fram i målet och med beaktande av de preliminära balans- och resultatrapporter som getts in anser förvaltningsrätten att det inte är visat att stiftelsen saknar ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Skäl för återkallelse på denna grund föreligger därför inte.

Förmågan att följa ett föreläggande

Ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet får återkallas om den enskilde inte längre uppfyller kraven på lämplighet. En sådan återkallelse är främst avsedd att användas om huvudmannen saknar rättslig eller faktisk möjlighet att åtgärda de brister som aktualiserat frågan om återkallelse av godkännandet, och därmed saknar förutsättningar att följa ett föreläggande. Det kan vara många olika situationer som gör att ett föreläggande inte går att följa och det är därför inte lämpligt eller möjligt att uttömmande i lagtexten reglera i vilka situationer tillsynsmyndigheten får återkalla ett tillstånd utan föregående föreläggande (prop. 2017/18:158 s. 53 f. och 125).

Stiftelsen har fört fram att det funnits såväl rättslig som faktisk möjlighet att följa ett föreläggande, bl.a. genom att byta ut styrelseledamöter och att avsluta CB:s uppdrag tidigare. Av stiftelsens stadgar framgår dock att en ny styrelse ska utses av den tidigare styrelsen. Förvaltningsrätten noterar härvid att tre av stiftelsens tidigare styrelseledamöter har suttit i styrelsen för en förening vars godkännande att bedriva skolverksamhet har återkallats på grund av bristande lämplighet. Enligt Säkerhetspolisen upprätthåller en av de tidigare ledamöterna även kontakter med personer som sympatiserar med våldsbejakande extremism. Därtill har förvaltningsrätten ovan bedömt att samtliga personer i stiftelsens nuvarande ledningskrets är olämpliga att bedriva skolverksamhet. Styrelsen kan därför inte anses ha grundläggande förmåga eller vilja att tillse att andra lämpliga personer sätts i dess ställe. Mot bakgrund av det och karaktären av de brister som förelegat anser förvaltningsrätten att Skolinspektionen har haft fog för att återkalla stiftelsens godkännande utan föregående föreläggande.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningsrätten att stiftelsens ledningskrets inte uppfyller kravet på lämplighet. Bristerna är av sådan karaktär och omfattning att Skolinspektionen har haft fog för att återkalla stiftelsens godkännande som huvudman för Imanskolan. De skäl som finns för återkallelse väger tyngre än de negativa konsekvenser beslutet kan få för de barn som i nuläget är elever i skolan. Överklagandet ska därmed avslås.

Förvaltningsrättens beslut om inhibition den 9 juni 2022 upphör härmed att gälla.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

Eva Furberg

Rådman

Nämndemännen Antina-Maria Hessel, Lope Lopez Velasquez och Lars Sjöblom har också deltagit i avgörandet.

Föredragande juristen Jenny Julin har varit föredragande.

Huvudman

Stiftelsen Imanskolan, org. nr. 817603-4323

Ärendet

Tillsyn av huvudmannen Stiftelsen Imanskolan i Uppsala kommun; nu fråga om återkallelse av godkännande enligt 26 kap. 14 § skollagen

Beslut

Skolinspektionen återkallar med stöd av 26 kap. 14 § skollagen (2010:800) godkännandet av Stiftelsen Imanskolan (organisationsnummer 817603-4323) som huvudman för Imanskolan i Uppsala kommun. Återkallandet gäller från och med den 15 augusti 2022.

Genom återkallandet upphör alla godkännanden¹ för Stiftelsen Imanskolan att bedriva förskoleklass, grundskola årskurserna 1–6 och fritidshem att gälla.

Stiftelsen Imanskolan har i enlighet med ovanstående inte rätt till bidrag från elevernas hemkommuner för de verksamheter som återkallandet avser.

Beslutet får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilaga.

¹ Skolverkets beslut den 14 februari 1996 (dnr. 95:1379) och den 29 juni 2006 (dnr. 43-2006:1907).

Om ärendet

Stiftelsen Imanskolan (nedan Stiftelsen) driver en grundskola i Uppsala kommun, Imanskolan. Det fanns ca 213 elever inskrivna i grundskolan hösten 2021. Vid Imanskolan har Stiftelsen godkännande för att bedriva förskoleklass, grundskola årskurserna 1–6 och fritidshem.

Skolinspektionen inledde hösten 2021 en ägar- och ledningsprövning avseende Stiftelsen. Syftet med en ägar- och ledningsprövning är bland annat att avgöra om de personer som ingår i den så kallade ägar- och ledningskretsen är lämpliga att bedriva skolverksamhet. Inom ramen för ärendet har Skolinspektionen även granskat huvudmannens ekonomiska förutsättningar.

Tillsynsärendet initierades då det framkom att tre av Stiftelsens dåvarande styrelseledamöter även satt i styrelsen för Föreningen Framstegsskolan i Göteborg (organisationsnummer 855102-1952). Skolinspektionen återkallade, den 27 oktober 2021², Föreningen Framstegsskolan i Göteborgs samtliga godkännanden att bedriva verksamhet i enlighet med skollagen. Återkallelsebeslutet fattades mot bakgrund av att fyra av fem styrelseledamöter i föreningen bedömdes olämpliga att bedriva skolverksamhet. Det beslutet är nu föremål för en domstolsprocess efter föreningens överklagande av beslutet.

Säkerhetspolisen har den 24 mars 2022 inkommit med ett yttrande till Skolinspektionen avseende Stiftelsen. Av det framkommer bland annat att Stiftelsen är en verksamhet där Säkerhetspolisen bedömer att barn riskerar att utsättas för radikalisering genom att vistas i en miljö som förespråkar enklavisering av samhället istället för respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar.

Till grund för detta beslut ligger, utöver yttrandet från Säkerhetspolisen, de uppgifter som Stiftelsen inkommit med i ärendet, beslut från Skolinspektionen samt dokument och yttranden från andra myndigheter som framgår av fotnoter. Skolinspektionen har den 12 april 2022 kommunicerat de uppgifter och underlag som är av betydelse för beslutet och Stiftelsen har den 22 april 2022 yttrat sig.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i ärendet.

² Dnr. 2021:3767.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Om Stiftelsen

Stiftelseförordnande

Stiftelsen bildades genom ett förordnande den 29 juni 1995 av fyra stiftare.

Stiftelsens syfte är, enligt uppgift från Stiftelsen, att bedriva grundläggande och fortbildande undervisning samt att främja uppfostran av muslimska barn, varvid särskild hänsyn ska tas till den islamiska kulturen och det arabiska språket. Skolan ska vara öppen för alla. Dessutom ska stiftelsen ansvara för skolans bestånd och det ankommer då på stiftelsens styrelse att besluta om skolans ekonomiska förhållanden, om dess organisation och om de förhållanden som sammanhänger med arbetet i skolan.

Av Stiftelsens stadgar framgår att ny styrelse ska utses av tidigare styrelse.

Stiftelsens ledningskrets

Styrelsen

Stiftelsen har i ett yttrande den 5 januari 2022 meddelat att Stiftelsen tillsatt en ny styrelse den 5 december 2021. Den nya styrelsen har anmälts till Länsstyrelsen den 23 december 2021. Nya styrelseledamöter är MKI, KA, AM och SB. Stiftelsens styrelse bestod dessförinnan av styrelseledamöterna KB, BG, AB, FM och AK. Av dessa satt KB, BG och AB i styrelsen för Föreningen Framstegsskolan i Göteborg. Dessa var tre av de fyra styrelseledamöter i föreningen som Skolinspektionen i beslut den 27 oktober 2021³ bedömde som olämpliga.

KA har på fråga från Skolinspektionen om vilka som har bestämmande inflytande svarat att det är samtliga personer i styrelsen.

CB

Av yttrandet från Säkerhetspolisen framgår att CB har ett bestämmande inflytande över Stiftelsen som påverkar styrelsen, personalen och därigenom hela skolmiljön för eleverna i Imanskolan. Det framgår vidare att rektorn på Imanskolan, numera även styrelseledamot i Stiftelsen, anser att CB är Imanskolans chef och att såväl rektorn som lärare är receptiva för CB:s direktiv och omsätter dem i skolans arbete. Härutöver mottar CB ersättning från Stiftelsen.

Av ett uppföljningsbeslut från Skolverket den 24 mars 2004⁴ framgår det att CB var operativt ansvarig på Imanskolan redan 2004 och att Sveriges Islamiska Skolor, som

³ Dnr. 2021:3767.

⁴ Dnr. 54-2003:1922.

CB är medgrundare till, då även utsåg Imanskolans nuvarande rektor KA och styrelseledamöter.

Ledningskretsens lämplighet

Uppgifter om CB m.m. i yttrandet från Säkerhetspolisen

Av yttrandet från Säkerhetspolisen framgår att Stiftelsen bedriver en verksamhet där barnen på skolan utsätts för en påverkan mot en islamistisk ideologi som riskerar att leda till radikaliserings av eleverna, genom att de vistas i en miljö som förespråkar enklavisering av samhället istället för respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar.

I yttrandet redogörs även för organisationen Muslimska Brödraskapet (MB). Säkerhetspolisen bedömer sedan 2018 inte längre MB som en terroristorganisation. Detta då organisationens mål, ett världsomspännande kalifat byggt på sharia, inte främst ska uppnås med hjälp av våld. Likväl är målet oförenligt med svenska grundläggande fri- och rättigheter. Därtill bygger organisationens strategi i västvärlden på segregation och enklavisering. Enligt Muslimska Brödraskapets ideologi ska muslimer inte assimileras i västerländsk kultur.

Vidare framgår av yttrandet att CB fram till 2014 har varit vice ordförande samt därefter ordförande under två perioder för *Federation of Islamic Organizations in Europe* (FIOE), som av MB benämnts som dess europeiska gren. Under sin tid som ordförande mottog CB instruktioner från MB i Egypten rörande hur ett samarbete med den egyptiska delen av brödraskapet skulle ske.

Av yttrandet framgår även att CB har beskrivit MB:s chefsideolog Yousuf al-Qaradawi (260909) som en av de viktigaste personerna som har påverkat CB:s tänkande. Al-Qaradawi anser att den rätta islam och den västerländska kulturen med demokrati och medborgerliga fri- och rättigheter är oförenliga. Al-Qaradawi har vidare hyllat Förintelsen, stödjer självmordsattacker mot civila, anser att icke-troende ska straffas med döden samt klargör att människan inte kan stifta lagar som strider mot Guds ord. Målet för MB är ett globalt kalifat byggd på sharialagar och för att nå mål kan lögn enligt al-Qaradawi vara nödvändiga. I linje med detta har CB gjort en rad uttalanden som enligt Säkerhetspolisen bekräftar att CB har anammat al-Qaradawis ideologi. Genom citaten "vi vill inte dra uppmärksamhet till att vi islamiserar väst, eftersom det inte gynnar våra syften" samt "islam kommer att dominera och komma in i varje hem" har CB även knutit an till den långsiktighet som finns i strategin. Under CB:s ledning använde FIOE 20-åriga planer för hur organisationen skulle agera i Europa. I enlighet med al-Qaradawis ideologi anser CB att det inte går att skilja på individ — samhälle och politik — religion. Med orden "islam är en odelbar helhet; religion, politik, bekännelse, dyrkan, handling, etik och annat" adresserade CB eventuella tveksamheter rörande hur FIOE ställde sig gentemot individens frihet och demokrati.

Av yttrandet framgår vidare att CB är en av grundarna till *Islamiska Förbundet i Sverige* (Ifis) (802400-7893), vilken var en av de organisationer som var initiativtagare till att bilda FIOE. Ifis ideologiska grund domineras enligt Ifis egen utsaga på MB:s totalitära syn på religion. CB har även varit ordförande för bland andra *Sveriges Unga Muslimer* (Sum) (802015-7403) och *Ibn Rushd* (802411-0762), två organisationer som utpekas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), som dominerade av MB:s ideologi. Förutom kopplingen till MB:s ideologi, påpekar Säkerhetspolisen i sitt yttrande att Kammarrätten i Stockholm 2019 fann att Sum genom åren brustit i respekten för demokratins idéer.

Vidare framgår av yttrandet att *Sveriges Islamiska Skolor* (Sis) (802412-6552) är en intresseorganisation för aktörer som driver friskolor med islamisk inriktning i Sverige, där bland andra Stiftelsen är medlem. CB var en av Sis grundare på 90-talet. CB satt under 2016 i styrelserna för alla dessa skolor, utom en. Tre av sex skolor som är medlemmar i Sis, har nyttjats i radikaliserande och/eller brottsliga syften. Vid tiden för etableringen av Sis, gjorde CB följande uttalande med hänvisning till verksamheten vid en av skolorna: "Vi har förändrat idrotten och separerar pojkar och flickor från första klass. Musik ersattes med taktfast sång. Gällande teorier som motsäger islam, som Darwins evolutionslära, så jämför läraren dem med islamiska läror för att tydliggöra felaktigheterna i sådana teorier".

I yttrandet anges att Sis betraktas av flera forskare, som dotterorganisation till en av MB:s nätverksorganisationer i Sverige.

Av yttrandet framgår vidare att MB, enligt en rapport från MSB, har "byggt upp friskolekoncernen Framstegsskolan⁵ där CB driver arbetet. Genom /.../ att bygga upp ett eget skolsystem räknar MB:s aktivister med att skaffa sig kontroll över muslimska barn och ungdomars känslor /.../". Sis har i linje med detta finansierat de konferenser som *European Council for Fatwa and Research* (ECFR) och dess mångåriga ordförande, tillika MB:s chefsideolog, Yousuf al-Qaradawi, ordnar i Sverige.

Enligt Säkerhetspolisens yttrande har CB sedan 2019 en enskild firma som CB använder för arbetet med skolorna inom Sis och CB har ett bankkort tillsynes utfärdat av Sis. CB erhöll ersättning från Stiftelsen sammanlagt elva gånger under 2021, med totalt 153 500 kr. Den totala summan av ersättning från skolor inom Sis uppgick till ett belopp om 491 800 kr under 2021.

Säkerhetspolisen påpekar även i yttrandet att talande för CB:s involvering i skolorna är även att CB bland annat har använt mailadressen [CB]@framstegsskolan.se. Andra mailadresser som CB har använt är [CB]@islamiskaskolan.com och [CB]@fsskolan.se.

⁵ Imanskolan i Uppsala, Römosseskolorna i Göteborg samt tidigare Islamiska skolan i Stockholm, numera Framstegsskolan i Rågsved (tillhör också Sis) har tillsammans kallats för Framstegsskolan.

Vidare framgår av yttrandet att CB har ingått i två Whatsapp-grupper benämnda "Rådet" och "SIS rektorsgrupp" vilka användes senast i maj 2021. I den senare har CB varit administratör. I Whatsapp-gruppen "Rådet" ingick bl.a. även Stiftelsens tidigare styrelseledamöter KB och BG men även f.d. rektorn och skolchefen för Römosseskolorna samt ordföranden för Islamiska Förbundet i Sverige (Ifis). I Whatsapp-gruppen "SIS rektorsgrupp" ingick, förutom CB och KB⁶, även BA, IH och KA⁷.

Sammanfattningsvis bedömer Säkerhetspolisen att CB under flera decennier har varit en central person för spridandet av en totalitär islamistisk ideologi som är oförenlig med svenska demokratiska värderingar. CB har vidare nyttjat intresseorganisationen Sis och även den egna firman för att främja sin ideologi och syn på hur skolverksamhet ska bedrivas. Flertalet skolor som ingår i Sis har präglats av strukturella problem med kopplingar till våldsbejakande extremism, risk för radikalisering och/eller ekonomisk brottslighet. Säkerhetspolisen menar att sambandet mellan CB:s inflytande och skolornas tillkortakommanden inte är en tillfällighet.

Av yttrandet från Säkerhetspolisen framgår vidare följande avseende CB:s relation till Stiftelsen. Det är CB som styr arbetet avseende utbildning och utveckling på Stiftelsen. Det är CB som prioriterar åtgärder och ger feedback till skolans ledning och personal. CB benämns som "huvudman" för skolan av personalen, inklusive rektorn KA. Det är tydligt att ledningen på skolan ser CB som skolans chef.

Vidare framgår det att CB har ett bestämmande inflytande över Stiftelsen som påverkar styrelsen, personalen och därigenom hela skolmiljön för eleverna i Imanskolan. Såväl rektor som lärare är receptiva för CB:s direktiv och omsätter dem i skolans arbete. CB har tillgång till digitala plattformar där elever, föräldrar, omdömen och betyg hanteras samt känsliga personuppgifter rörande elever. CB:s hustru är biträdande rektor på Imanskolan i Uppsala.

Säkerhetspolisen har lämnat följande information avseende miljön på Imanskolan. Ledningen vill inte kännas vid att skolan har strukturella problem inte bara kopplat till själva utbildningen, men även gällande särbehandling rörande kön och etnicitet. Det finns en kultur som motverkar flickor och till viss del även icke-arabiska elever att ta plats och vara aktiva på skolan. Könsseparering förekommer frekvent i simundervisning samt i bön. I ledningsgruppen finns en tillåtande attityd till att behandla minoritetsgrupper sämre. Under de senaste åren före covid-19-pandemin genomfördes fredagsbönen under lektionstid på fredagar. Personalen hämtade då barnen från deras lektioner och förde dem till bönelokalen. Det finns fortfarande en subtil kontroll över vilka som deltar på bön och vilka som inte gör det.

⁶ Av Skolinspektionens uppgifter framgår att KB är tidigare styrelseledamot tillika rektor i Stiftelsen Framstegsskolan.

⁷ Av Skolinspektionens uppgifter framgår att BA och IH är styrelseledamöter i Stiftelsen för Bildning i Sverige ((f.d. Al-Azhar Stiftelsen Vällingby), varav en av dem har dömts för grov ekonomisk brottslighet, samt att KA är styrelseledamot tillika rektor i Stiftelsen Imanskolan.

Vidare framgår det av yttrandet från Säkerhetspolisen att det är vanligt att elever uttrycker negativa åsikter mot det svenska samhället utan att det bemöts på lämpligt sätt av skolan. Svenska högtider och helger firas inte. Elever uttrycker radikaliseringssyftande åsikter och dödshot utan att adekvata åtgärder vidtas direkt, såsom anmälan till socialtjänsten. Under flera års tid har skolan erbjudit undervisning i svenska utan att undervisa i ämnet svenska som andraspråk (SVA) trots att behovet är omfattande. Detta är något som ledningen har varit fullt medveten om. Arabiskan används extensivt av elever och särskilt personal på skolan under lektioner utanför modersmålsundervisning. Det undervisas uteslutande på arabiska under lektioner i islam.

Av Säkerhetspolisens yttrande framgår även att arbetsmiljöenkäten som skickas ut inte får trovärdiga resultat då många inte svarar eller inte vågar svara som de känner eftersom de riskerar negativa repressalier. Säkerhetspolisen har dessutom fått information som anger att skolan förbereder granskning från Skolinspektionen genom att författa olika åtgärdsprogram.

Sammanfattningsvis bedömer Säkerhetspolisen att CB har ett bestämmande inflytande över Stiftelsen som påverkar styrelsen, personalen och därigenom hela skolmiljön för eleverna i Imanskolan. Såväl rektor som lärare är receptiva för CB:s direktiv och omsätter dem i skolans arbete. CB har nyttjat intresseorganisationen Sis och även den egna firman för att främja sin ideologi och syn på hur skolverksamhet ska bedrivas. Vidare anser Säkerhetspolisen att Imanskolan inte förmedlar en respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar. En fortsatt verksamhet i nuvarande form innebär att barnen på skolan utsätts för en påverkan mot en islamisk ideologi som riskerar att leda till radikaliseringsrisker för eleverna.

Stiftelsens nuvarande styrelse

Säkerhetspolisen har i sitt yttrande lämnat följande information gällande Stiftelsens nuvarande styrelseledamot MKI. Det framgår att styrelseledamoten MKI haft kontakt med en person som dömts för finansiering av terrorism och en annan person som sympatiserar med våldsbejakande extremism.

Av Skolinspektionens utredning framgår vidare att MKI har suttit i styrelsen för Stiftelsen mellan 2004 och 2013. Vidare har MKI tidigare varit styrelseledamot i Al-Azhar Stiftelsen i Örebro vars godkännande Skolinspektionen återkallade den 10 juni 2021⁸ då ledningen och personalen hade kopplingar till våldsbejakande extremism och det fanns risk för att eleverna radikaliserades. MKI har även varit ordförande och styrelseledamot i Al-Azharskolan AB samtidigt som två andra personer ingick i samma styrelse. Dessa två personer är dömda för grov ekonomisk brottslighet. MKI är biträdande rektor på en av Edinit AB:s gymnasieskolor och har varit ordförande och styrelseledamot i styrelsen för Edinit AB. MKI har suttit i styrelsen

⁸ Dnr. 2019:7842.

då ekonomisk misskötsamhet har förekommit och Edinit AB:s godkännanden har återkallats av Skolinspektionen den 16 mars 2022⁹ på grund av bristande lämplighet i ägar- och ledningskretsen. MKI har dessutom varit ordförande och styrelseledamot i Al-Azhar Förskolor AB som är ett dotterbolag till Stiftelsen för Bildning i Sverige. Stockholms stad har återkallat tillståndet för Stiftelsen för Bildning i Sveriges två förskolor (Al-Azhar förskolor) den 17 december 2020¹⁰ på grund av bristande ekonomiska förutsättningar och olämplighet.

Av Skolinspektionens utredning framgår vidare följande. Av Stiftelsens stiftelseförordnande den 29 juni 1995 framgår det att KA är en av fyra stiftare. KA har även haft uppdrag som kassör i Stiftelsen Imanskolan mellan 1995-2003 och är Imanskolans rektor. KA har tidigare suttit i styrelsen för Römosseskolorna i Göteborg vars godkännande Skolinspektionen återkallade den 27 oktober 2021¹¹ på grund av ekonomisk misskötsel. KA har även suttit i styrelsen för Edinit AB vars tillstånd också återkallats av Skolinspektionen den 16 mars 2022¹² på grund av bristande lämplighet i ägar- och ledningskretsen. KA har suttit med i styrelsen för Edinit AB under tid då ekonomisk misskötsamhet har förekommit. KA har även suttit i styrelsen för dåvarande Islamiska Skolan i Stockholm, nuvarande Framstegsskolan i Rågsved.

Stiftelsens tidigare styrelse

Enligt uppgift från Säkerhetspolisen ingick det personer i den tidigare styrelsen som fullt ut delade CB:s ideologi. Tre (KB, BG och FM) av fem styrelseledamöter i den tidigare styrelsen har vidare bedömts som olämpliga att bedriva skolverksamhet i Skolinspektionens beslut den 27 oktober 2021 om återkallelse av Föreningen Framstegsskolan i Göteborgs godkännande. De övriga två styrelseledamöterna har också suttit med i den föreningens styrelse.

Av uppgift från Säkerhetspolisen framgår vidare att AK upprätthåller kontakter med personer som Säkerhetspolisen bedömer sympatiserar med våldsbejakande extremism. Det har även framkommit att medan AK representerade ett riksdagsparti i Botkyrka erbjöd AK beslutsfattare från ett annat politiskt parti i kommunen 3000 röster om de skulle bifalla bygglovsansökan för en moské.

Säkerhetspolisen anger även i sitt yttrande att det är anmärkningsvärt att Stiftelsen har bytt styrelse flera gånger bara under ett par månaders tid. Detta är emellertid enligt Säkerhetspolisens mening ett välkänt tillvägagångssätt bland islamistiska organisationer att byta ut styrelser för att försöka dölja såväl verkliga huvudmän som styrande ideologi.

⁹ Dnr. 2019:7841.

¹⁰ Dnr. 3.3.1–10325/2018 och 3.3.1–10244/2018.

¹¹ Dnr. 2021:3767.

¹² Dnr. 2019:7841.

Styrelsens förvaltning

Av utredningen framgår att Stiftelsens tidigare styrelse lämnat in årsredovisningar till Länsstyrelsen efter att sista dag för registrering passerat beträffande årsredovisningen för 2018/2019 och 2019/2020. Redovisningarna har lämnats cirka två respektive tre månader för sent. Den nya styrelsen har också lämnat årsredovisningen 2020/2021 för sent till Länsstyrelsen, varför Länsstyrelsen förelade Stiftelsen att inkomma med årsredovisningen och revisionsberättelsen den 4 februari 2022. Redovisningen har lämnats ca tre och en halv månad för sent.

Ekonomiska förutsättningar

Av utredningen framgår att Stiftelsen har ett bundet eget kapital om 128 000 kr i årsredovisningarna från 2017/2018 till och med 2020/2021. Skolinspektionen har tagit del av tre särskilda balansräkningar som Stiftelsen upprättat enligt stiftelselagen (1994:1220), där förändringarna jämfört med en "vanlig" balansräkning avser endast periodens resultat.

I årsredovisningen 2017/2018 redovisade Stiftelsen en förlust om minus 1,9 miljoner kr och ett förbrukat bundet eget kapital. I särskild balansräkning som upprättades per den 31 mars 2019 redovisades ett positivt periodresultat på 190 000 kr som återställde det bundna egna kapitalet per den 31 mars 2019 enligt särskild balansräkning. Vid fastställande av årsredovisningen för 2018/2019 redovisades en förlust om minus 415 000 kr, varvid det tidigare positiva periodresultatet enligt ovan vänt till ett negativt årsresultat för hela räkenskapsåret. Per den 30 juni 2019 var det bundna egna kapitalet återigen förbrukat och det egna kapitalet uppgick till minus 444 000 kr enligt årsredovisningen 2018/2019.

Enligt den särskilda balansräkningen per den 31 oktober 2019 redovisades återigen ett positivt periodresultat på 1 miljon kr för de första fyra månaderna på det nya räkenskapsåret. Samma särskilda balansräkning visade ett återställt bundet eget kapital där eget kapital uppgick till 545 000 kr. Årsresultatet uppgick sedan till 465 000 kr enligt årsredovisningen för 2019/2020. Vinsten var inte tillräckligt stor för att återställa det bundna egna kapitalet på 128 000 kr som återigen var förbrukat per den 30 juni 2020.

I den senaste fastställda årsredovisningen 2020/2021 bär verksamheten inte sina kostnader och förlusten uppgår till minus 918 000 kr. Det innebär att bundet eget kapital fortsatt är förbrukat då eget kapital uppgår till minus 897 000 kr per den 30 juni 2021. Enligt den särskilda balansräkningen per 31 oktober 2021 visar Stiftelsen återigen ett positivt periodresultat de första fyra månaderna innevarande räkenskapsår (2021/2022). Resultatet i den särskilda balansräkningen uppgick till 1,5 miljoner kr och visar att det egna kapitalet är intakt och uppgår till 573 000 kr per den 31 oktober 2021.

Vidare visar utredningen att enligt preliminär balansrapport per den 31 oktober 2021 uppgick omsättningstillgångarna till 2 miljoner kr och understeg de kortfristiga skulderna som uppgick till 3,5 miljoner kr per samma datum. Det innebär att Stiftelsens kortfristiga skulder som ska betalas inom ett år, överstiger de tillgångar

de har att betala med. Ett UC-utdrag per 7 april 2022 visar att Stiftelsen inte har några betalningsanmärkningar eller skulder hos Kronofogden.

Stiftelsens yttrande

I yttrande den 22 april 2022 anför Stiftelsen bland annat följande.

Säkerhetspolisen har delgett lösa påståenden och slutsatser på uppenbart väldigt svaga grunder, som sedan kopplas till Stiftelsens styrelse, verksamhet och elever i synnerhet. Genom att ta in så dåligt uppbyggda påståenden utsätter Skolinspektionen en skolverksamhet som har verkat sedan 1996 för ekonomiska risker och skapar en situation som inte minst utsätter barn och barnfamiljer för onödig risk och oro. Skolinspektionen gör märkliga och ogrundade anklagelser.

Stiftelsen har brutit samarbetet med CB:s firma sedan november 2021. Det var den tidigare styrelsen som hade tecknat avtal med firman för skolutvecklingsarbete på skolan och nuvarande styrelse har inga planer på att återuppta samarbetet med firman och inte heller med CB i framtiden. CB har endast varit extern rådgivare och konsult och har inte deltagit i några beslut eller på annat sätt haft bestämmande inflytande över verksamheten. Den kritik och kopplingar som görs med anledning av CB är således utan relevans för en aktuell prövning av dagens styrelse och skolverksamhet.

Imanskolan har nyttjat sina rättigheter enligt 2 kap. 1 § första stycket 5 regeringsformen (1974:152) genom att vara medlem i flera organisationer såsom bland annat Sveriges Islamiska skolor. Syftet har varit att utbyta erfarenheter, organisera olika fortbildningar till personal och ordna idrottsturneringar för skolornas elever. Organisationen har sedan 2018 inga verksamheter eller aktiviteter och Imanskolan har sedan dess inte betalat någon medlemsavgift eller haft någon kontakt med organisationen.

Skolinspektionen har inspekterat Imanskolan år 2017 och det framgår tydligt av myndighetens beslut att den inte hade några anmärkningar avseende undervisning och lärande, trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling, styrning och utveckling av verksamheten, förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna, samt utveckling av utbildningen vid skolenheterna. Skolans kvalitativa utvecklingsarbete har fortsatt i samma takt och är idag ännu utförligare och mer strukturerat. Att påstå att skolan har strukturella problem är ogrundade antaganden som är fullkomligt orimliga i förhållande till hur skolan faktiskt har det. Om det skulle finnas någon substans i Säkerhetspolisens yttrande borde Skolinspektionen med lätthet kunna hitta stöd för det i verkligheten. Skolan följer gällande lagstiftning och läroplaner. Om elever uppvisar beteenden eller uttrycker nedsättande åsikter tas det på allvar, följs upp och sätts in åtgärder i enlighet med skolans lika-behandlingsplan. Åtgärder sätts även in om elever har åsikter som kan tolkas som odemokratiska. Skolan har funnits sedan 20 år tillbaka och styrelsen är måna om att arbeta hårt med värdegrund, demokrati, tolerans och jämställdhet. Detta arbete är viktigt i så många avseenden, men inte minst för att motverka fördomar och skadliga kulturella traditioner så som föreställningar om "heder" m.m.

Skolans nuvarande styrelse har inga kopplingar till våldsbejakande personer eller grupper. MKI blev invald till Al-Azharstiftelsen i Örebro styrelse utan MKI:s kännedom och har inte deltagit i styrelsemöten eller involverats i beslut eller verksamhet. MKI satt i styrelsen för Al-Azhar Stiftelsen i Stockholms dotterbolag men under den tiden hade bolaget ingen verksamhet och MKI avgick så fort han uppmärksammades på att de andra i styrelsen hade blivit anklagade för brott. KA har aldrig suttit i styrelsen för Römosseskolorna eller Föreningen Framstegsskolan som är huvudman för dessa. De är erfarna skolmänniskor som har jobbat i skolvärlden länge, de besitter kompetens och förmåga att driva skolan på bästa sätt. Samtliga är också nogra granskade och skolan har som rutin att begära utdrag ur belastningsregistret för alla styrelseledamöter samt undersöka att de inte har några ekonomiska anmärkningar.

Underlaget ger anledning att fråga vilken krets det är som provas av Skolinspektionen, och vilket stöd som i så fall finns för det. Merparten av de personer som nämns i rapporten har inget inflytande alls över verksamheten.

Det vore djupt stötande, och oförenligt med lagstiftningen, om en ny styrelse ska stå till svars för vad den tidigare styrelsen har gjort eller påstående om kopplingar till de individer som satt i den tidigare styrelsen. Ifall man har suttit i en styrelse där några ledamöter har begått brott eller var misstänkta för brott blir man inte per automatik brottsling eller medbrottsling. Än mer stötande blir det om värderingen av en person, inom eller utom styrelsen, värderas på medlemskap i en förening eller på vilka personer som råkar ha någons telefonnummer. Det svenska rättssamhället bygger på att varje individ bedöms på sina egenskaper och den långsökta "guilt-by-association"-tanken som präglar stora delar av rapporten är oförenliga med dessa ideal.

Det kan påpekas att samtliga konkreta påståenden som lämnats av Säkerhetspolisen är felaktiga, med undantag från att kristna högtider inte firas på skolan. Därtill kommer ett mycket stort antal abstrakta påståenden, exempelvis att skolans löpande förbättringar av dokument görs för skens skull, att byte av styrelseledamöter görs för att dölja verkliga huvudmän, och att det finns ett antal mycket oklara kopplingar mellan organisationer och personer som skulle kunna påverka skolan utan att det framgår hur. Man kan därför fråga sig, om varje omständighet som faktiskt kan kontrolleras (varje konkret omständighet) är felaktig, vad sannolikheten är för att omständigheter som inte kan kontrolleras (abstrakta omständigheter) är riktiga. Det torde vara svårare att korrekt fånga upp abstrakta omständigheter än konkreta. Bilden man får är närmast att skolan ingår i en omfattande och hemlig islamistisk konspiration. Så är det naturligtvis inte.

Orsaken till att årsredovisningen lämnades in för sent till Länsstyrelsen var styrelsebytet.

Rättslig reglering m.m.

Enligt 1 kap. 4 § skollagen ska utbildningen förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Av 1 kap. 5 § skollagen framgår att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Enskilda får enligt 2 kap. 5 § skollagen efter ansökan godkännas som huvudmän för bland annat förskoleklass, grundskola och fritidshem. Godkännande ska enligt 2 kap. 5 § andra stycket skollagen lämnas om den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, samt i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Vidare krävs enligt bestämmelsens tredje stycke att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. I fråga om en juridisk person krävs att samtliga som anges i 2 kap. 5 a § skollagen bedöms lämpliga. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

Enligt 2 kap. 5 a § skollagen ska ifråga om en juridisk person prövningen enligt 5 § andra stycket 1 och tredje stycket sammantaget avse den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter och personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

När det är fråga om en juridisk person krävs att var och en av företrädarna för denna ska bedömas lämplig (2 kap. 5 § tredje stycket skollagen). Det kan räcka med att det finns brister i detta hänseende hos en person för att lämplighetskravet inte ska anses uppfyllt (prop. 2017/18:158, s. 49). Om företrädarna tidigare drivit en verksamhet vars godkännande har återkallats, om verksamheten bedrivits olagligen eller om ansvarig myndighet i samband med sin tillsyn funnit allvarliga brister i verksamheten kan det också påverka bedömningen av företrädarnas lämplighet (prop. 2017/18:158, s. 122).

Syftet med lagstiftningen är att förhindra oseriösa aktörer att verka inom välfärdssektorn (prop. 2017/18:158, s. 44–45). Regeringen har även uttryckt farhågor att bulvanförhållanden kan uppstå och att olika försök kan komma att göras för att kringgå lagstiftningen varför prövningen bör omfatta även andra än vd som har ett bestämmande inflytande över verksamheten (prop. 2017/18:158, s. 48–49). I förarbetena anges även att tjänster inom välfärdsområdet i stor utsträckning riktas till

grupper som befinner sig i utsatta positioner och på olika sätt befinner sig i en beroendesituation i förhållande till den som levererar tjänsten. Att minska oseriösa aktörers möjlighet att bedriva skattefinansierad välfärdsverksamhet är dessutom viktigt för allmänhetens tilltro till sektorn som helhet (prop. 2017/18:158, s. 45). Vidare anges det i förarbetena att det är angeläget att tillsynsmyndigheterna kan ingripa innan bristande ekonomiska förutsättningar eller bristande lämplighet har hunnit drabba elever eller brukare (prop. 2017/18:158, s. 53).

I 26 kap. 3 § skollagen anges att Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkännts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 § skollagen.

Enligt 26 kap. 14 § skollagen får ett godkännande för en enskild huvudman inom skolväsendet återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 5 § andra stycket 1 och 2, tredje stycket och 6 §.

Enligt förarbetena till 26 kap. 14 § skollagen är bestämmelsen främst avsedd att användas om huvudmannen saknar rättslig eller faktisk möjlighet att åtgärda de brister som aktualiserat frågan om återkallelse av godkännandet, och därmed saknar förutsättningar att följa ett föreläggande (prop. 2017/18:158, s. 125). Utrymmet för huvudmannen att följa ett föreläggande kan t.ex. vara mycket begränsat eller obefintligt om huvudmannen är ett aktiebolag där samtliga aktier övergått till en person som bedöms vara olämplig att bedriva den aktuella verksamheten.

Av 4 kap. 10 § andra stycket stiftelselagen och 8 kap. 2 och 16 §§ årsredovisningslagen (1995:1554) framgår att i övriga företag än ett aktiebolag eller en ekonomisk förening ska årsredovisning lämnas till revisorerna senast fyra månader efter räkenskapsårets utgång.

Enligt 8 kap. 3 § årsredovisningslagen ska kopia av årsredovisningen ha kommit in till registreringsmyndigheten inom sex månader efter räkenskapsårets utgång.

Skolinspektionens bedömning

Stiftelsens ledningskrets

En stiftelses styrelse ingår i den krets av personer som lämplighetsprövningen ska avse enligt 2 kap. 5 a § skollagen. Lämplighetsprövningen ska härutöver omfatta andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten.

Av Säkerhetspolisens uppgifter framgår att CB har en stark koppling och en betydande roll i Stiftelsens verksamhet samt påverkan på Stiftelsens styrelse och verksamhet. Med hänsyn till detta bedömer Skolinspektionen att CB har ett sådant bestämmande inflytande över verksamheten att CB ska omfattas av prövningen. Skolinspektionen har vid bedömningen särskilt beaktat uppgifterna att CB styr arbetet avseende utbildning och utveckling på Imanskolan, prioriterar åtgärder och ger feedback till skolans ledning och personal, att CB benämns som huvudman av såväl personalen som rektorn och ses som skolans chef, samt att såväl rektor som lärare är receptiva för CB:s direktiv och omsätter dem i skolans arbete.

Ledningskretsens lämplighet

CB

Utbildningen ska enligt skollagen förmedla respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på och det är väsentligt att alla huvudmän bedriver sin skolverksamhet i enlighet med dessa grundläggande värderingar.

Av uppgifterna som framkommer i Säkerhetspolisens yttrande den 24 mars 2022 framgår att CB under decennier har varit en central person för spridandet av en totalitär islamistisk ideologi som är oförenlig med svenska grundläggande fri- och rättigheter. Detta genom att CB bland annat nyttjat kontakter med en bedömd terroristorganisation samt är grundare till Sveriges Islamiska Skolor där tre stycken av medlemsskolorna, i vilka CB även har suttit i styrelsen, har präglats av strukturella problem med kopplingar till våldsbejakande extremism samt nyttjats i radikalisering och/eller brottsliga syften.

Enligt Skolinspektionens bedömning innebär CB:s bestämmande inflytande över verksamheten en allvarlig risk för eleverna, då CB står för en politik som är oförenlig med demokratiska principer och detta påverkar skolverksamheten på ett negativt sätt. Enligt Säkerhetspolisens yttrande föreligger en uppenbar risk att Stiftelsen inte förmedlar en respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar och att en fortsatt verksamhet i nuvarande form innebär att barnen på skolan utsätts för en påverkan mot en islamistisk ideologi som förespråkar enklavisering av samhället, vilket i sin tur riskerar att leda till radikalisering av eleverna. Skolinspektionen finner inte anledning att ifrågasätta dessa uppgifter.

Mot bakgrund av dessa uppgifter bedömer Skolinspektionen att CB är olämplig att bedriva skolverksamhet.

Stiftelsens styrelse

Skolinspektionen bedömer utifrån Säkerhetspolisens uppgifter att vare sig Stiftelsens tidigare eller nuvarande styrelse agerar självständigt i förhållande till CB, som mot bakgrund av Säkerhetspolisens yttrande är att bedöma som olämplig att driva skolverksamhet. Av ett uppföljningsbeslut från Skolverket den 24 mars 2004¹³ framgår det att CB var operativt ansvarig på Imanskolan redan 2004 och att Sveriges Islamiska Skolor, som CB är medgrundare till, då även utsåg Imanskolans nuvarande rektor KA och styrelseledamöter. Skolinspektionen konstaterar att KA, genom åren som rektor på skolan och numera styrelseledamot, således har haft vetskap om det inflytande som CB har getts. KA har även ingått i en Whatsapp-grupp benämnd "SiS rektorsgrupp" tillsammans med bland annat CB. Av Säkerhetspolisens yttrande framgår vidare att styrelsen har möjliggjort för CB att genom den egna firman utöva ett väsentligt inflytande på kärnverksamheten i skolan. Stiftelsen

¹³ Dnr. 54-2003:1922.

har vidare betalat ut ersättning till CB under hela 2021. Stiftelsens tidigare styrelse har också gett CB tillgång till digitala plattformar och känsliga personuppgifter rörande elever, gett CB ett stort inflytande samt låtit CB styra arbetet avseende utbildning och undervisning på skolan. Skolinspektionen kan även konstatera att tre av styrelseledamöterna i den tidigare styrelsen bedömdes olämpliga i Föreningen Framstegsskolan i Göteborg genom Skolinspektionens beslut den 27 oktober 2021.

Av Säkerhetspolisens yttrande framgår att styrelseledamöter i den tidigare styrelsen även fullt ut delade CB:s ideologi. En av Stiftelsens tidigare styrelseledamöter upprätthåller enligt Säkerhetspolisen även kontakter med personer som sympatiserar med våldsbejakande extremism. Detta påverkar enligt Skolinspektionens bedömning den tidigare styrelsens lämplighet att utse den nya styrelsen.

Det finns även uppgifter om att en av de nya styrelseledamöterna upprätthåller kontakt med personer som ingår i den våldsbejakande islamistiska miljön i Sverige. MKI har även varit styrelseledamot i Stiftelsen mellan 2004 och 2013. Även detta är uppgifter som gör att Skolinspektionen ifrågasätter MKI:s och KA:s lämplighet som styrelseledamöter.

Sammanfattningsvis gör Skolinspektionen bedömningen att styrelsen genom sitt agerande har bidragit till att CB, som är olämplig att bedriva skolverksamhet, har inflytande över skolverksamheten vid Imanskolan i Uppsala. Enligt Säkerhetspolisens uppgifter kan vidare skälet till att styrelsen bytts ut vara ett försök att dölja verklig huvudman och styrande ideologi. Säkerhetspolisen har den 24 mars 2022 gjort bedömningen att Stiftelsen inte förmedlar en respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar. Mot bakgrund av detta finns det starka skäl att ifrågasätta den tidigare styrelsens vilja och förmåga att utse ny lämplig styrelse. Att Stiftelsens styrelse har gett CB ett bestämmande inflytande över skolverksamheten tyder på ett försök att kringgå det av lagstiftaren uppsatta regelverket gällande ägar- och ledningsprövning. Utredningen i ärendet visar att det föreligger en påtaglig risk för att styrelsen påverkas av CB. Detta medför i sin tur en risk för att eleverna vid skolan utsätts för en otillbörlig påverkan. Skolinspektionen bedömer därför att Stiftelsens styrelse är olämplig att bedriva skolverksamhet. Stiftelsen uppfyller därför inte längre förutsättningarna för godkännande.

Styrelsen har i sitt yttrande ifrågasatt grunderna för den av Säkerhetspolisen lämnade informationen och därtill draga slutsatser. Säkerhetspolisens yttrande i detta ärende baseras delvis på underrättelseinformation, vilken är behäftad med olika former av begränsningar exempelvis vad gäller skydd för källor. Det innebär att yttrandet i delar inte anger källor för dragna slutsatser av Säkerhetspolisen. Enligt Skolinspektionen måste dock myndigheten kunna förlita sig på att uppgifterna och bedömningarna från Säkerhetspolisen är underbyggda och korrekta. Det som Stiftelsens styrelse har anfört ändrar inte den bedömningen.

Styrelsens förvaltning

Skolinspektionen anser att nuvarande styrelse har brustit i sin förvaltning av Stiftelsen, då årsredovisningen för 2020/2021 har lämnats in för sent till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen förelade därför Stiftelsen, den 4 februari 2022, att inkomma med förelagd årsredovisning. Stiftelsen inkom med aktuell årsredovisning ca tre och en halv månad för sent. Detta är enligt Skolinspektionen ytterligare omständigheter som visar på en bristande lämplighet hos Stiftelsens styrelse.

Ekonomiska förutsättningar

Enligt Stiftelsens senaste fyra fastställda årsredovisningar har Stiftelsen inte burit sina kostnader tre av de senaste fyra räkenskapsåren och det bundna egna kapitalet har varit förbrukat under samtliga av dessa perioder. Vidare framgår att Stiftelsens kortfristiga skulder har överstigit omsättningstillgångarna vid varje fastställd årsredovisning. Det framgår att periodresultaten i två av de särskilda balansräkningarna som Skolinspektionen har tagit del av har inneburit ett intakt eget kapital, men när årsresultaten redovisats har det egna kapitalet inte återställts. Den senaste upprättade särskilda balansräkningen avser fyra månader och samma "mönster" upprepas som vid tidigare upprättade särskilda balansräkningar. Mot bakgrund av hur det sett ut tidigare sätter Skolinspektionen inte tilltro till att Stiftelsen kommer ha återställt det bundna egna kapitalet när årsresultatet fastställs.

Vidare visar de ekonomiska underlagen att Stiftelsens betalningsförmåga är svag och det råder en osäkerhet om Stiftelsen har utrymme att betala såväl löpande som oförutsedda utgifter. Att de kortfristiga skulderna per den 30 juni 2021 samt per den 31 oktober 2021 översteg omsättningstillgångarna, i kombination med att Stiftelsen inte bär sina kostnader och att det egna kapitalet är negativt, innebär en risk för att Stiftelsen inte kommer kunna betala sina skulder när de förfaller till betalning. Ett av syftena med införandet av bestämmelserna om krav på att en skolvärdman ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten var att minska risken för plötsliga nedläggningar av skolverksamhet. Att Stiftelsens skulder är större än dess tillgångar innebär en risk för Stiftelsens fortlevnad. Då Stiftelsen under en längre tid uppvisat brister i form av negativt eget kapital samt haft en svag betalningsförmåga går en sådan nedläggning inte att utesluta.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att Stiftelsen inte har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Av utredningen framgår att Stiftelsen inte bär sina kostnader över tid samt att verksamhetens skulder är större än tillgångarna. Att Stiftelsen inkommit med ekonomisk information i form av en särskild balansräkning för de första fyra månaderna under räkenskapsåret 2021/2022 som visar ett positivt periodresultat och att det bundna egna kapitalet är återställt, förändrar inte Skolinspektionens bedömning i denna del.

Insikt

Skolinspektionen har gjort sin prövning av ledningskretsens insikt utifrån den skriftliga redovisning som inkommit från Stiftelsen. Det har av denna inte framkommit annat än att ledningskretsen genom erfarenhet eller på annat sätt besitter insikt enligt författningarnas krav.

Återkallelse

De missförhållanden som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning är av så allvarlig karaktär att förutsättningarna för verksamheten på ett allvarligt sätt rubbas. Det finns vidare utifrån Säkerhetspolisens uppgifter starka skäl att ifrågasätta om Stiftelsen har vilja och förmåga att tillse att andra lämpliga personer sätts i deras ställe och därmed har förutsättningar att följa ett föreläggande. Skolinspektionen vill särskilt framhålla Säkerhetspolisens yttrande, av vilket framgår att Stiftelsens ledningskrets inte förmedlar en respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar, vilket innebär att eleverna utsätts för en påverkan mot en islamistisk ideologi som riskerar att leda till radikaliserings av eleverna, samt att en företrädare som bedöms olämplig i praktiken får utöva ett bestämmande inflytande över verksamheten. Vad som framkommit har på ett grundläggande sätt rubbat förtroendet för Stiftelsen och dess företrädare.

Därutöver har Stiftelsen inte ekonomiska förutsättningar att följa föreskrifterna för verksamheten.

Mot bakgrund av detta bedömer Skolinspektionen därför att Stiftelsen saknar förutsättningar att följa ett föreläggande. Stiftelsens godkännanden ska därför återkallas.

Skolinspektionen bedömer att de uppgifter som framkommit är så pass allvarliga att Skolinspektionen inte finner anledning att inspektera verksamheten på plats.

Med hänsyn till bristernas karaktär och omfattning samt de risker som framgår av Säkerhetspolisens yttrande bedömer Skolinspektionen vidare att ett beslut om återkallelse är proportionerligt. Stiftelsens godkännanden att bedriva skolverksamhet ska därför återkallas.

Ett återkallande av huvudmannens tillstånd att bedriva verksamhet är ett ingripande beslut som påverkar de barn och elever som går på skolan. Ett sådant beslut medför att eleverna måste byta skola. När en skola tvingas stänga ansvarar alltid elevernas hemkommuner för att eleverna får sin skolgång vid en annan skola. Det är angeläget att eleverna får sin rätt till en likvärdig utbildning av god kvalitet tillgodosedd, samt att eleverna får sin utbildning av en huvudman som uppfyller de krav som ställs på lämplighet. Mot bakgrund av detta bedömer Skolinspektionen att barnets bästa, för här berörda barn och elever, är att få sin utbildning i en annan huvudmans regi. Skolinspektionen bedömer alltså att ett beslut om återkallelse är förenligt med barnets bästa.

När det gäller frågan om när beslutet om återkallelse ska gälla gör Skolinspektionen följande överväganden. Med hänsyn till de risker som den bristande lämpligheten

medför är det inte lämpligt att verksamheten får fortsätta. Att låta verksamheten fortsätta under innevarande termin och under sommaren men hänsyn till fritidsverksamhet, ger dock förutsättningar för huvudmannen att avsluta verksamheten på ett ordnat sätt och för hemkommunen att anordna fortsatt skolgång på ett så bra sätt som möjligt för eleverna. Detta är det alternativ som Skolinspektionen anser medför minst risk för negativa konsekvenser för barnen och eleverna och som bedöms vara barnets bästa i det här fallet.

Skolinspektionen förordnar därför att beslutet ska gälla från och med den 15 augusti 2022.

Beslutet har fattats av biträdande generaldirektören Tommy Lagergren.

Utredaren Charlotte Rosengren har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även regionchefen Agneta Broberg, chefsjuristen Klara Cederlund, juristen Charlotte Svanström, regionjuristen Sara Smeds och ekonomen Lina Håkansson medverkat.

Bilaga:

Överklagandehänvisning

Kopia till:

Elevernas hemkommuner, Uppsala kommun, Skolverket, Inspektionen för vård och omsorg, Länsstyrelsen i Stockholm.

Bilaga: Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm, eller till skolinspektionen@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektion inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, t.ex. en kommun, ska överklagandet istället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektion att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.